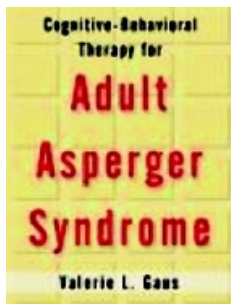

RECENSIONER

Ny kunskap för erfarna kliniker

Cognitive-behavioral therapy for adult Asperger syndrome. 244 sidor.

Författare: Valerie L. Gaus.

Förlag: Guilford Press; 2007. ISBN 1-59385-497-8.

Recensent: Marie Hagnell, överläkare, leg psykoterapeut, Neuropsykiatriska diagnos-teamet, Liljeholmen, Psykiatri Sydväst, Stockholm. marie.hagnell@sll.se

Svensk vuxenpsykiatri gör intensiva satsningar för att öka mängden utvecklingsrelaterade neuropsykiatriska utredningar.

Inom psykiatri verksamma personer har under den senaste 10-årsperioden utbildats för att kunna arbeta med evidensbaserad terapeutisk behandling. Tiden är mogen för att erbjuda psykoterapi även till vuxna med Aspergers syndrom (AS) och komplex psykiatrisk samsjuklighet.

Valerie L Gaus' aktuella bok om kognitiv

beteendeterapi för vuxna med AS är rätt i tiden. Författaren är disputerad klinisk psykolog och psykoterapeut, verksam i New York. Hennes namn känns igen även från NADD, National Association for the Dually Diagnosed. Hon betonar vikten av forskningsförankring i kombination med betydande klinisk erfarenhet på området.

Kärnproblemen vid AS presenteras och beskrivs som en annorlunda informationsbearbetning, som innebär svårigheter att bearbeta och integrera information avseende såväl det som kommer från den egna personen (self) som det som kommer från andra (others) och det som gäller annat (non-social information).

Denna generella modell är utgångspunkten för att förstå kärnproblemen och deras följder, vilka leder till kroniskt hög stressbelastning och som tillsammans med bristande socialt stöd leder till ökad risk för ångest och depressivitet.

I flera klagörande kapitel fördjupas denna specifika kunskap. I senare kapitel om behandling av komorbida tillstånd matchas denna generella kunskap med beskrivning av arbete utifrån individuella konceptualiseringar och behandlingsplaner.

Det är givande att ta del av konkreta beskrivningar av hur brister i förståelse och tolkning spelar in i sociala sammanhang och hur förmågan att använda socialt språk påverkar sociala situationer. Dessa bristande förmågor har ju lett till slutsatsen att personer med AS som grupp skulle sakna förmåga till inlärande.

Bilden är ofta komplex, då det finns

samsjuklighet. Författaren är noga med att säga att de fallbeskrivningar som finns i boken inte i sig räcker som underlag för att en diagnos ska kunna ställas utan att personerna genomgått en kvalificerad utredning.

Hos vuxna är intervju med patienten och med en kompletterande källa för beskrivning av beteenden i barndomen av avgörande betydelse. Patientens exekutiva svårigheter behöver kartläggas. I den psykiatriska skattningen gäller det att känna till att patienten kan ha svårt att svara på frågor som inte är tillräckligt specifika, vilket bidrar till att patienten skattar sig lågt på svarsskalor.

I kapitlen om individuella fallbeskrivningar poängteras att det gäller att söka minska lidande och satsa på bättre fungerande genom inriktning på vad som går att förändra respektive vad som ska bevaras.

Mycket i mottagande och bemötande är standard för erfarna kliniker. Till det behöver läggas extra ansträngning för att åstadkomma en fungerande arbetsallians och för anpassning till en takt som är realistisk. För komplexa och komorbida tillstånd behövs mer tid.

70 procent av patienterna har kontakt med psykiater för farmakologisk behandling för komorbida problem. Patienterna behöver introduceras och mötas med konkreta uttryck i tal och inte med generaliseringar. Frågor kring själva diagnosen vävs in bland konkreta frågor, som att klara av tidpassning och utveckla tidsbegrepp.

Som läkare i ett neuropsykiatriskt team och som psykoterapeut och handledare vill jag rekommendera boken för erfarna kliniker med aptit på ny kunskap och nya utmaningar! ■

Alla Läkartidningens teman finns att beställa som särtryck

Gör din beställning på lakartidningen.se

Utmanande saklig **Läkartidningen**